

BALOG MARGIT–KÓKAI NAGY VIKTOR (SZERK.)

Újszövetség és eszkatológia. Tanulmánykötet

Peres Imre tiszteletére, 60. születésnapja alkalmából

Szerző: Balogh Margit–Kókai Nagy Viktor (szerk.)

ISBN 978 963 8429 76 6

Kiadó: Debrecen, Debreceni Református Hittudományi Egyetem,
2013 (348 oldal)

Sorozat: Acta Theologica Debrecinensis 4

Az előszóban (9–10. old.) Fekete Károly rektor ismerteti dr. Peres Imre egyetemi tanár szakmai életútját, aki 2007-től a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének tanszékvezető tanára és a Patmosz Újszövetségi Kutatóintézet megalapítója. Tudományos munkásságáért Károli Gáspár díjban részesült. Az írók között, akik értékes tanulmányaikkal szeretettel köszöntik debreceni egyetemünk újszövetségi tanárát, református és katolikus teológusokat is találhatunk, akik különböző egyetemeken és főiskolákon oktatnak. A kötet gazdag anyaga 20 tanulmányt tartalmaz 5 témakörbe csoportosítva.

1. ÓSZÖVETSÉG

Hodossy-Takács Előd: Királyi alak és eszkatológia (11–24). A végső idők királyi alakja Jézus Krisztus, aki olyan, mint a földi királyok, de mégis egészen más. *Karasszon István: Apokaliptika és irodalom. A Dán 7 értelmezéséhez* (25–34). A Dán 7 teológiai egységbe foglalja az 1–6, és a 8–12 fejezeteket. Az a kijelentés, hogy a hatalom, dicsőség és királyi uralom az Emberfiának adatik, megfelel a Gilgames eposz lezárásának. *Németh Áron: Eszkatológia a Zsoltárok könyvében?* (35–59) A zsoltárok eszkatológiájával kapcsolatban szélsőséges véleménykülönbség figyelhető

meg, de kijelenthető, hogy a Zsoltárok könyvében explicit eszkatológia is megjelenik, amely lehetővé teszi a könyv messiási értelmezését.

2. ÚJSZÖVETSÉG

Balla Péter: Megszegte-e Jézus az ötödik (negyedik) parancsolatot? (61–87) Jézus és követői megtartották azt a parancsolatot, amely a szülők iránti tiszteletről szól. Akkor sem szegték meg ezt a parancsolatot, amikor az első helyet Istennek adták át életükben. *Benyik György: Jézus és a farizeusok tanítása* (89–106). Jézus és a farizeusok kapcsolatát nehéz pontosan definiálni. Az éles különbségek ellenére a tanítási céljuk – a nép hitéletének erősítése – hasonló lehetett. *Kocsis Imre: Gazdagokról szóló példabeszédek Lukács evangéliumában* (107–118). Lukács kemény kritikával illette a gazdagokat, de a megtérés számukra is lehetséges, aminek következménye a földi javak önzetlen szétosztása. *Kókai Nagy Viktor: A zsidó „vallás” Jézus korában* (119–144). Vallási meggyőződésről Jézus korában csak a nép kategóriájával együtt lehet beszélni. Teljes jogú hívővé csak a zsidósághoz csatlakozva válhatott az ember. Változást a pogánykereszténység elterjedése hozott.

3. ESZKATOLÓGIA

Adorjáni Zoltán: Szélgjegyzetek Jn 3,1–21 margójára. Jézus találkozása Nikodé-

mussal (143–158). Minden Istennel való találkozás egyedi, de ugyanazzal az Istennel történik, így hasonlóságok is vannak. Az Istennel való találkozásnak következményei vannak. *Geréb Zsolt: A kis-ázsiai keresztyének élő reménysége az IPéter 1,3–9 alapján* (159–173). Péter első levele krisztocentrikusan beszél a hívők reménységéről. Eszkatológiai tanítása megegyezik Páléval, de a reménység első helyet foglal el a hit, remény, szeretet hármásában. *Herczeg Pál: Hinni és (örökké) élni János evangéliumában* (175–182). Jézusban hinni azt jelenti, hogy a hívő örök életet kap. A hit nem csupán ismeret és bizalom, hanem egy exkluzív közösség Krisztus és a hívő között. *Jenei Péter: Az Ige, a méz, és az angyalok. Vallástörténeti adalékok a Jel 10,8–10 értelmezéséhez* (183–194). A tanulmány a zsidó-keresztyén vallástörténeti háttér vizsgálata segítségével mutatja ki a kapcsolatot az Ige, a méz és az angyalok között. Jézus a testet öltött Ige, mézédés ízével táplál az örök életre. *Lenkeyné Semsey Klára: Aki eljött, eljövendő. Eszkatológia a szinoptikus evangéliumok szerint* (195–222). Aki eljött, megnyitja az üdv történet új korszakát, megteremt a jövő, az eljövendő feltételét. Jézus, aki eljött, egyenlő azal, aki majd eljövendő. *Vladár Gábor: „Ha pedig először mirajtunk kezdődik” (1Pt 4,17) (223–237)*. Az 1Pt 4,17 tétele a Jelenések könyvében levő hetes sorozatok vizsgálatakor legitim kiindulópont lehet.

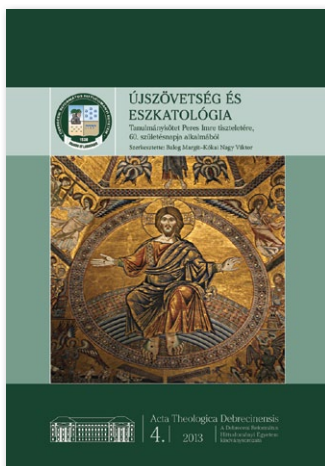
4. RENDSZERES TEOLÓGIA

Fazakas Sándor: A jótékony megszakítás reményében...Krisztus áldozatára való emlékezés eszkatológiai meghatározottsága és a kiengesztelődés társadalmi realitása (239–254). A communió felidézése a múltnak (páska), és megelőlegezése a jövőnek. A keresztyén egyház az úrvacsora által részese a végső időben eljövendő Úr már most tapasztalható jelenlétének.

Fekete Károly: A feltámadás és az örökélet reménysége. A Heidelbergi Káté 57–58. kérdés-feleletének teológiai magyarázata (255–264). Rendíthetetlen üdvbizonyosság fogalmazódik meg a test feltámadásáról és az örök életről szóló tanításban. Az örök

élet már az ember földi életében megkezdődik. *Ferencz Árpád: Sötétségből a világosságra? Karl Barth eszkatológiai megközelítése a Göttingeni Dogmatikában* (265–278). Barth eszkatológiája a végső időkről szólva a lehető legvilágosabb emberi válaszokat fogalmazza meg. A sötétségből a világosság felé törekvő ember reménységét elemzi. *Gaál Botond: A Higgs-bozon üzenete a teológiának* (279–288). A teremtés rendjét és értelmét hit által Jézus Krisztusban érthetjük meg. A Higgs-bozon felfedezése során Isten teremtésben közölt jóságát és bölcsességét jobban megérthetjük.

Kovács Ábrahám: „És ti kinek mondotok engem?” Eltérő szotériológiák a magyar református teológiában (289–295). A liberális teológia az ókori tévtanításokból sok mindent átvett. A debreceni

hitvalló nyilatkozat szótériológiai látásmódja bibliai és evangéliumi volt.

5. EGYHÁZTÖRTÉNET

Baráth Béla Levente: Egyházszervezet és politika. A református egyház szervezeti felépítésének és állami kapcsolatainak áttekintése Magyarországon az 1881/82. évi debreceni alkotmányozó zsinatot megelőző időszakban (297–320). Az egyház belső viszonyai rendezetlenek voltak, az állammal fenntartott kapcsolatrendszere pedig sok területen tisztázatlan. *Hörcksik Richárd: Az Európai Unió működési mechanizmusa, az integráció előnyei (321–339).* A tanulmány ismerteti az európai integráció-történet főbb állomásait, és az Unió intézményrendszerét. Elemzi a magyar EU-integráció előnyeit.

A kötet végén (341–347) Peres Imre publikációinak válogatott jegyzéke található, melyek jelentős része eszkatológiai irányultságú. Ez is mutatja, hogy a jubiláns milyen teológiai irányvonalat képvisel, és hogy az általa kutatott és művelt eszkatológia napjainkban milyen fontos tényezővé vált nemcsak debreceni oktatásában, hanem külföldön publikált írásaiban is egyaránt.

A tanulmánykötetet jó szívvel tudom ajánlani teológusoknak, tanítóknak, mindenkinek, akiknek a hit és a tudomány fontos, és akik az értékes tanulmányokon keresztül mélyebben akarják megismerni nemcsak a tárgyalta teológiai témákat, hanem szerzőiket is.

Pótor János